

provincie limburg

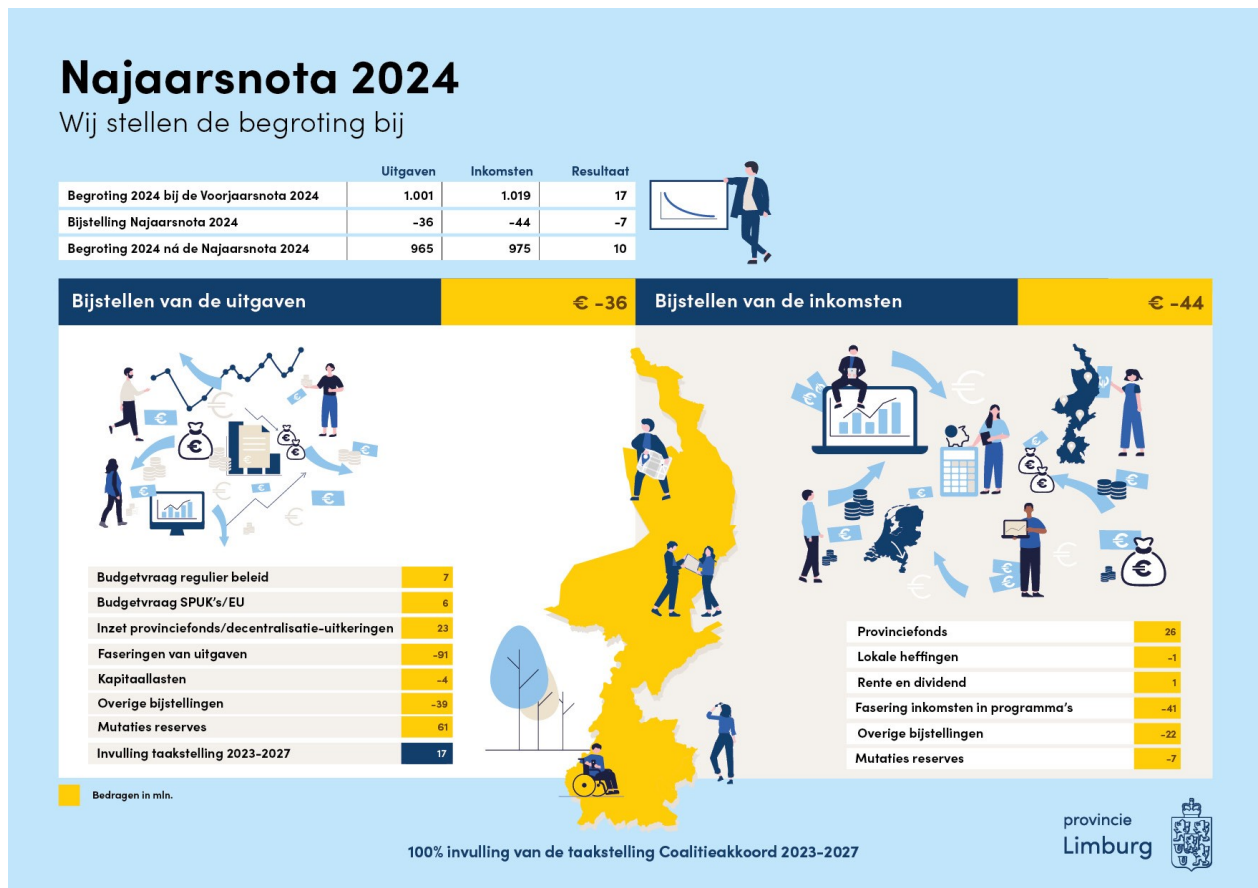

Strategisch perspectief

Maastricht, oktober '24

Najaarsnota 2024 in één oogopslag

Najaarsnota in één oogopslag

Inleiding

Inleiding Najaarsnota 2024

Het Coalitieakkoord Elke Limburger Telt! Is in 2024 nadrukkelijk tot leven gewekt. Het akkoord is uitgewerkt in acht beleidskaders die door Provinciale Staten in het voorjaar zijn vastgesteld. Daarmee heeft de Provincie zowel ambtelijk als bestuurlijk de vaart er flink in gebracht. Deze Najaarsnota 2024 laat zien hoe we gezamenlijk deze voortvarendheid vasthouden in de stappen van beleid naar uitvoering. Inclusief de inspanningen die we doen in het focussen en structureren van onze organisatie op de grote maatschappelijke opgaven waarvoor onze regio wordt gesteld. En de rol die wij als Provincie samen met andere overheden nemen om bij te dragen aan de oplossingen daarvoor. Concreet en doeltreffend. Dat doen we vanuit een solide financiële basis. Het resultaat is ten opzichte van de Voorjaarsnota fors verbeterd en dat stelt ons in staat om de taakstelling uit het Coalitieakkoord (€ 50 miljoen euro) nu al volledig te realiseren.

Nieuwe kabinet en de Limburgse Lobby

In de voorbije periode rond de landelijke verkiezingen en de vorming van het kabinet Schoof 1, heeft Provincie Limburg fors ingezet op de lobby die nodig is om de juiste randvoorwaarden te creëren voor het

Strategisch perspectief

vervullen van onze taken en het bereiken van onze ambitieuze doelstellingen. Zonder passende Haagse beleidskaders en voldoende financiële middelen kunnen wij als Provincie immers niet de impact maken die we ambiëren. Dat geldt zowel ten aanzien van (wettelijke) taken die volgen uit rijksbeleid, als voor onze eigen autonome ambities waarmee we de regio economisch en maatschappelijk vooruit willen stuwten. Daarom versterken we onze lobby door proposities uit te werken waarmee we in Den Haag en Brussel duidelijk maken wat we als regio te bieden hebben (voor onze eigen burgers, voor Nederland en voor Europa) en wat we nodig hebben om daarin maximaal succesvol te zijn. Op weg naar de eerste begroting van het nieuwe kabinet en de debatten daarover, brengen we nadrukkelijk onze proposities naar voren rond bijvoorbeeld de versnelde aanpak van woningbouw via onder andere Limburg Centraal, de verduurzaming van Chemelot als onmisbare schakel in de Nederlandse basisindustrie, de unieke kansen die de Einstein Telescope biedt, en fundamentele keuzes die voorliggen in het landelijk gebied. Deze, en andere prioriteiten blijven we de komende tijd agenderen zodat we ze samen met regionale partners, Rijks- en Europese overheid verder kunnen brengen.

Werken aan een sterke organisatie die midden in de samenleving staat

In deze Najaarsnota 2024 is zichtbaar hoe de provinciale organisatie op meerdere onderdelen en thematieken wordt versterkt. Dat geldt voor de uitvoering van taken op het gebied van VTH en de omgevingsdiensten, het acquisitieteam en de organisatie en structurering van lobby en fondsenwerving. Maar ook voor het uitwerken van nieuwe beleidsaccenten zoals de provinciale energiemaatschappij, het Leefbaarheidsfonds, de wijk- en dorpsgerichte aanpak en een ambitieuze onderwijs- en arbeidsmarkt-agenda. Tegelijkertijd loopt een aantal grote programma's door. Denk aan Brightlands, Waterveiligheid en Ruimte Limburg, de Maaslijn en de OV-concessie, de Einstein Telescope en Maastricht Aachen Airport. Zonder uitzondering projecten waarin de Provincie nauw samenwerkt met partners in binnen- en buitenland. Daarbij kijken we zorgvuldig naar de rollen die we vervullen en de spelregels die daarbij horen. En waar nodig scherpen we die verder aan. Bijvoorbeeld ten aanzien van de governance rondom deelnemingen en het nog scherper in oog houden van risico's en mogelijkheden om die te beperken. Er wordt gewerkt aan een nieuwe versie van Sturing in Samenwerking (SIS 4.0), en de Financiële Verordening is geactualiseerd en aan Provinciale Staten aangeboden, zodat ook de financiële spelregels in deze Statenperiode up to date zijn.

Toewerken naar realisatie en impact maken

De provincie is de logische overheid om het voortouw te nemen in een aantal maatschappelijk opgaven. Niet alleen om beleid te maken en toezicht te houden, maar juist ook om zelf de uitvoering van concrete oplossingen beet te pakken. Op basis van een heldere afbakening van rollen en verantwoordelijkheden. Voor de uitvoering van de beleidskaders zal de inzet van de financiële middelen in (veelal) subsidiebeschikkingen grotendeels vanaf 2025 plaatsvinden. In deze Najaarsnota is zichtbaar dat een groot bedrag aan middelen, bestemd voor de uitvoering van ons beleid, wordt gefaseerd naar 2025. Daaruit blijkt dat we enerzijds onze uitvoeringskracht verder moeten vergroten en anderzijds realistischer zullen moeten begroten, zodat we meer van onze ambities gerealiseerd krijgen in de tijd die we ons daartoe gunnen. En dus ook de onderbesteding aan het einde van het jaar verlagen. Dat bereiken we door bijvoorbeeld het onderdeel 'begroten' in het subsidieproces aan te scherpen en door striktere sturing op de inzet van programmabudgetten via nieuwe financiële kaders. Ook breder dan vanuit het financiële perspectief is de Provincie aan de slag met het verbeteren van haar prestaties. Voor de zomer is een organisatie-ontwikkeltraject in gang gezet waarmee processen worden gestandaardiseerd, sturing wordt aangescherpt, de ontwikkeling van medewerkers nieuwe impulsen krijgt en de relaties met de regio en met Den Haag en Brussel worden verdiept. Dat levert een organisatie op die nog sterker is geworteld in haar omgeving, waar mensen werken die op basis van heldere taken, rollen en verantwoordelijkheden in staat zijn bij te dragen aan oplossingen voor complexe maatschappelijke vraagstukken. Op basis van gedetailleerde betrouwbare sturingsinformatie. Klaar voor de toekomst.

Goede informatievoorziening en het meten van impact, doelen en resultaten

Een goede informatievoorziening aan Provinciale Staten vormt de ruggengraat van de controlerende taak die zij als volksvertegenwoordiging vervult. De provinciale organisatie hecht daar zeer veel waarde aan en blijft dan ook stappen zetten om informatie beter, sneller en eenvoudiger beschikbaar te maken. Het werken met doelenbomen en bijbehorende indicatoren is in dat kader een majeure ontwikkeling, die veel vraagt van onze ambtelijke organisatie, het College en de Staten. Een traject van samen leren, inzicht bieden en verantwoorden. In deze Najaarsnota en ook in de Begroting 2025 is zichtbaar hoe we daar stappen in blijven zetten, want we zijn er nog niet. Nog niet alle indicatoren zijn beschikbaar, sommige vergen voorbereidend onderzoek, andere zijn afhankelijk van externe databronnen. Maar we blijven vorderingen maken. Dat geldt ook voor het werken binnen de vernieuwde P&C cyclus. In de planning daarvan wordt meer nadruk gelegd op het kunnen hanteren van de ingebouwde indicatoren. Voor elke stap daarin worden taken, rollen en verantwoordelijkheden van betrokken medewerkers helder geformuleerd, bijvoorbeeld voor het koppelen van data aan indicatoren, het verwerken van deze data tot bruikbare analyses en het geven van een toelichting en duiding bij de indicatoren. Ook wordt in de planning opgenomen op welke momenten GS en PS over de voortgang van het 'vullen' van de indicatoren, en eventuele knelpunten in het proces worden geïnformeerd.

Financieel perspectief

Het verwachte resultaat voor 2024 is positief. Ten opzichte van de Voorjaarsnota 2024 (€ 17 mln.) is het resultaat fors toegenomen door een aantal incidentele meevallers, zoals herberekening van de kapitaallasten, uitwerking van de meicirculaire, en bijstelling van dividenden. Voorgesteld wordt de nog in te vullen taakstelling uit het Coalitieakkoord, zijnde € 16,8 mln., ten laste te brengen van dit positieve resultaat. De onderbouwing voor dit voorstel is als volgt:

- Ten behoeve van de financiering van de programmareserves is er een taakstelling opgelegd aan de organisatie van 50 miljoen euro. Met het voorstel om het restant van de taakstelling ten laste te brengen van het positieve resultaat, zijn de programmareserves helemaal gefinancierd;
- Er is onzekerheid over de herijking van het Provinciefonds en de gevolgen daarvan voor de Provincie Limburg. Een substantiële korting op onze belangrijkste inkomstenbron kan een additionele (structurele) taakstelling betekenen. Het stapelen van taakstellingen raden wij uit voorzichtigheid af.
- De taakstelling van € 50 mln. ter dekking van het coalitieakkoord heeft een incidenteel karakter. En er is nu incidentele ruimte om deze taakstelling in te vullen.
Na het invullen van de taakstelling resteert er een verwacht resultaat 2024 van € 9,6 mln.

Zoals eerder gesteld, moet de provinciale organisatie volop aandacht hebben voor de uitvoering van plannen en beleid. Kijkend naar de uitputting van de budgetten tot aan de peildatum van deze Najaarsnota (15 augustus 2024), de inzet van de programmareserves in de begroting 2025 (meer dan de helft van de middelen is nog in de reserves opgenomen) en de fasering van budgetten (€ 91 mln.) die blijkt uit de Najaarsnota, is er werk aan de winkel. Het volgende inhoudelijke herijkingsmoment is de Voortgangsrapportage 2025. Vanaf dat moment resteert er nog krap twee jaar om uitvoering te geven aan ons beleid en de middelen daadwerkelijk in te zetten.

In de volgende paragrafen treft u op hoofdlijnen nadere informatie over de begroting 2024 'in uitvoering' en de effecten daarvan op het financieel kader. Daarmee wordt helder op welke wijze de lopende begroting wordt gewijzigd op basis van concretisering van beleid, faseringen en autonome ontwikkelingen.

De begroting 2024 in uitvoering

Voortgang uitvoering begroting

Het monitoren van Kwaliteit, Tijd en Geld

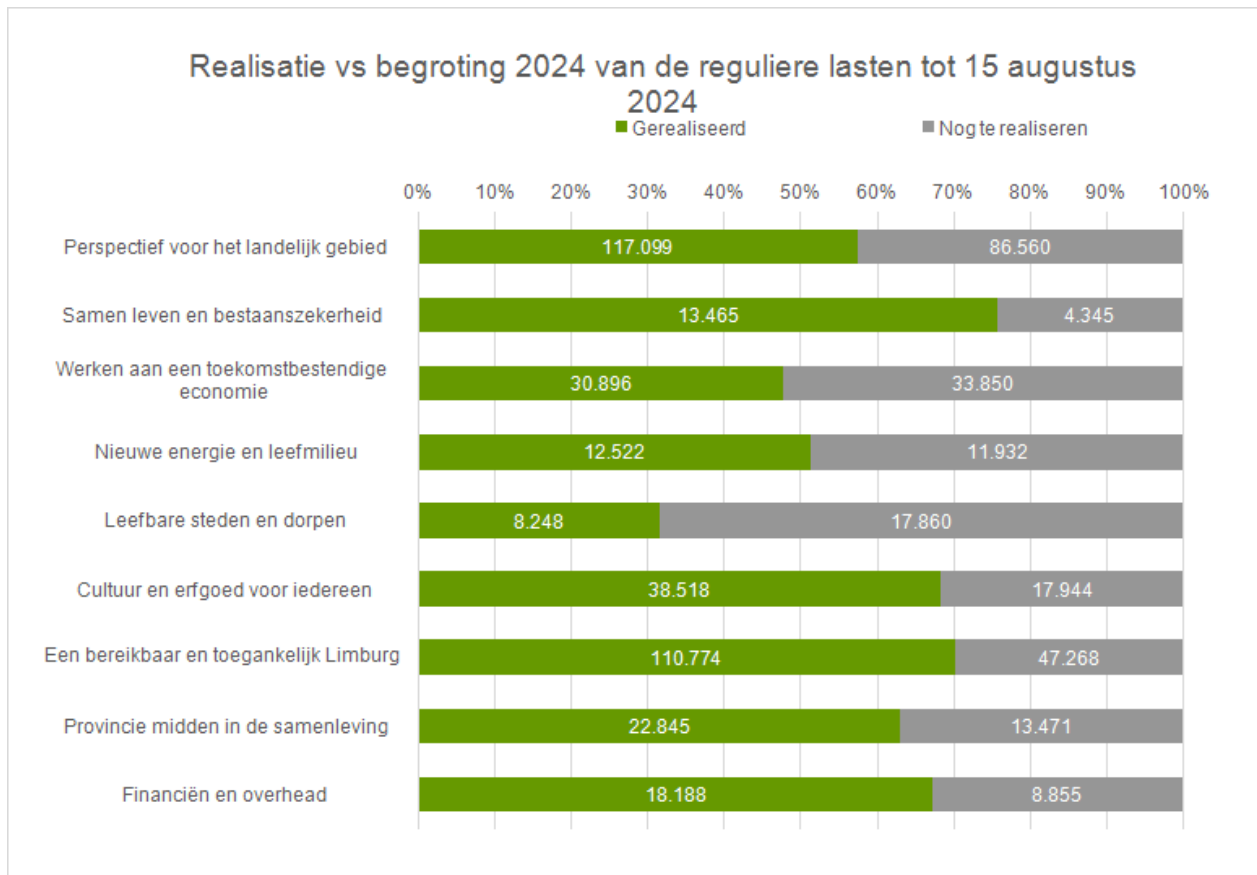
Op de digitale startpagina van deze Najaarsnota is op het dashboard naast het verwachte financiële begrotingsresultaat van € 9,59 mln. ook de voortgang van de belangrijkste variabele Kwaliteit te zien. Al deze kwaliteitsindicatoren (zijn we tevreden?) staan op groen. Met uitzondering van het Limburgs Landelijk gebied, waar de uitvoering onder druk staat. Daarom staat ook de variabele Tijd op oranje.

Uit de analyse van de onderliggende begrotingsprogramma's blijkt dat alle andere programma's op Tijd groen kleuren. Er is geen aanleiding op dit moment om planningen van onze beoogde resultaten aan te passen. Financieel gezien is dat anders. Hier zien we dat op een significant aantal beleidsproducten de begroting wordt bijgestuurd, resulterend in de 8e begrotingswijziging 2024.

Financiële stand van zaken

Onderstaande grafiek geeft inzicht in de bestedingen tot 15 augustus 2024 per programma (gerealiseerd). Onder de 'realisatie' zijn de daadwerkelijke uitgaven en de vastgelegde verplichtingen bedoeld. 100% staat voor de bijgestelde begroting tot aan de Voorjaarsnota 2024 (PS 28 juni 2024).

We merken hier op dat in onderstaande grafiek **alleen** de reguliere middelen van de programmalasten zijn meegenomen. Reguliere middelen zijn bestedingen zoals opdrachten, subsidies, contributies enz. Bij deze lasten is de mate van beïnvloedbaarheid groot en indicatief over de stand van de uitvoering. De personeelskosten en kapitaallasten zijn buiten beschouwing gelaten, vanwege de mate van beïnvloedbaarheid en administratieve redenen.

In financiële zin is de peildatum 15 augustus, rekenkundig betekent dit bijna 60% realisatie van de begroting. Op dit moment blijven de uitgaven van de volgende programma's achter bij de signaleringsgrens van 60%:

- Perspectief voor het landelijk gebied;
- Werken aan toekomstbestendige economie;
- Nieuwe energie en leefmilieu;
- Leefbare steden en dorpen.

De realisatie tot en met medio augustus en de actuele prognoses geven aanleiding om de begroting bij te sturen. In het financieel kader lichten wij dit nader toe.

Voor een inhoudelijke toelichting op alle bijstellingen verwijzen wij naar de programma's Wat gaan we daarvoor doen?, onderdeel Geld. Een specificatie van alle faseringen in de beleidsprogramma's is terug te vinden in het hoofdstuk Financiële begroting. In het overzicht is ook verwijzing naar het betreffend product (Geld) opgenomen.

Een voorbehoud over de realisatiecijfers:

- in het gerealiseerde bedrag zijn ook de verplichtingen opgenomen. Dit betreft inkoopopdrachten of subsidies. Deze zijn in financiële zin nog niet definitief, tot aan het moment dat de prestatie is geleverd;

- in de verplichtingen zijn ook projectsubsidies opgenomen, waarvan onzeker is of deze ultimo boekjaar ook daadwerkelijk tot realisatie leiden. Deze informatie komt pas beschikbaar als de begroting niet meer kan worden bijgesteld. Dit geldt ook voor diverse specifieke uitkeringen.

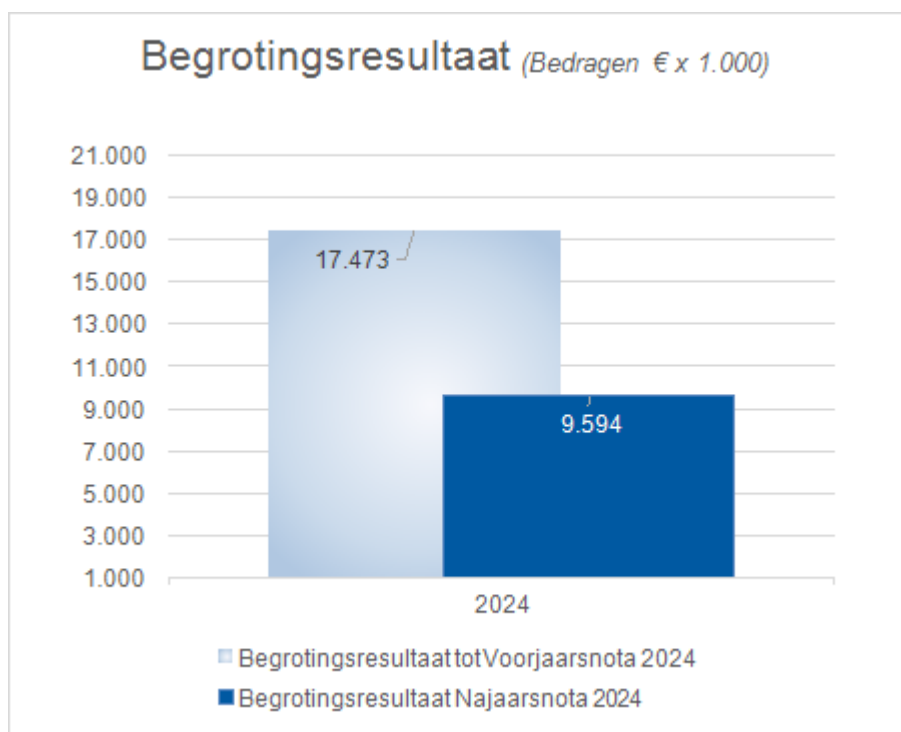
Financieel kader

Samenvatting

Alle financiële wijzigingen met betrekking tot deze najaarsnota zijn verzameld in de 8ste begrotingswijziging 2024. Na verrekening van zowel mee als tegenvallers daalt het financieel resultaat ten opzichte van de Voorjaarsnota 2024 met € 7,88 mln. tot een prognose begrotingsresultaat 2024 van € 9,59 mln.

Na de Voorjaarsnota 2024 zijn er diverse autonome ontwikkelingen geweest die een positief effect hebben op het begrotingsresultaat. Het betreft bijvoorbeeld inkomsten uit de algemene uitkering uit het provinciefonds, motorrijtuigenbelasting, rentes en dividenden van verbonden partijen. Deze ruimte wordt o.a. ingezet om het restant van de taakstelling ad € 16,86 mln. in te vullen.

Bij het gepresenteerde resultaat hoort ook een voorbehoud. Er zijn nog begrotingsposten of risico's waarvan op dit moment nog onvoldoende informatie aanwezig is om deze nu al in te boeken. Verderop in dit financieel kader lichten wij deze toe.

Per saldo dalen de lasten in onze begroting met € 96,81 mln. Dit heeft ook consequenties voor de financiële dekking. Omdat wij in 2024 minder denken uit te geven, verwachten wij ook niet alle beoogde bijdragen van partners in te zetten. Per saldo dalen daarom de baten in 2024 met € 37,30 mln. Wij voegen de financiële ruimte die ontstaat als gevolg van het verlagen van onze beoogde lasten toe aan onze reserves, per saldo € 60,84 mln. Dit met het oog op fasering en inzet van deze middelen in volgende jaren. Tenslotte wendden wij minder reserves aan dan gedacht bij de voorjaarsnota (€ 6,56 mln.).

Hoe is deze Najaarsnota 2024 opgebouwd?	Uitgaven	Inkomsten	Resultaat
Begroting 2024 bij de Voorjaarsnota 2024	1.001.048	1.018.521	17.473
Bijstelling van de ramingen begroting 2024:			
Verlaging van de lasten	-96.811		
Verlaging van de baten		-37.295	
Totaal mutaties lasten en baten	-96.811	-37.295	
Toevoegingen reserves	60.837		
Minder aanwending van reserves		-6.558	
Totaal 8ste begrotingswijziging 2024	-35.974	-43.853	
Resultaateffect			-7.879
Begroting 2024 na wijzigingen	965.074	974.668	9.594

Het budgetrecht van uw Staten

Met deze najaarsnota nemen uw Staten het besluit tot wijziging van de Programmabegroting 2024. Uit de opbouw van deze najaarsnota blijkt dat de totale omvang van de begroting afneemt van ruim € 1 miljard naar € 965,07 mln. De daling wordt met name veroorzaakt door het faseren van budgetten van 2024 naar 2025. Er wordt voor € 96,81 mln. aan uitgaven gefaseerd naar 2025 en verder. Dit betreft met name subsidies. Voor een nadere toelichting verwijzen wij naar de toelichting bij de betreffende programma's (Wat gaan we daarvoor doen?, onderdeel Geld). Alle mutaties zijn verzameld in het voorstel tot 8ste wijziging van de begroting 2024. Deze is opgenomen in de Financiële begroting.

Daarnaast vragen we Provinciale Staten in te stemmen met het investeringskrediet ter grootte van € 32 mln. voor de uitvoering van de Nota infrastructurele kapitaalgoederen (PS 26 april 2024).

Focus op de lasten: inzicht in wat wij doen

Wij leggen in dit financieel kader de focus op onze lasten. De lastenbegroting geeft aan wat wij in financiële zin willen doen. Inkomsten in de vorm van baten en de mutaties reserves zijn in algemene zin volgend. Per saldo dalen de lasten in onze begroting met € 96,8 mln. Daarin zitten zowel budget vragende als ruimte gevende wijzigingen. Om inzicht te geven, hebben wij in onderstaande tabel de wijzigingen gerubriceerd in de volgende categorieën:

- budgetvraag regulier: dit zijn budgetvoorstellen die nodig zijn om bijvoorbeeld uitvoering te geven aan onze beleidskaders, maar ook aan onvermijdbare lasten. In deze Najaarsnota bedragen deze € 6,96 mln.
- budgetvraag Specifieke uitkeringen (SPUK) of bijdragen van EU. Dit betreffen middelen van het Rijk of EU die wij onder strikte voorwaarden mogen inzetten en waarvan de beïnvloedbaarheid door uw Staten beperkt is. Deze bedragen € 6,14 mln.
- Inzet van aanvullende middelen uit het provinciefonds. Deze, op basis van de meicirculaire 2024, verkregen middelen worden ingezet voor de door het rijk geormerkte doelen. Wij zetten op basis hiervan € 23,45 mln. in. Dit komt vooral ten gunste van het openbaar vervoer in Limburg.

- meerjarige fasering: dit betreft overboekingsvoorstellen. Er is in deze najaarsnota nadrukkelijk gestuurd op analyse van de verwachte bestedingen in 2024, resulterend in een fasering van middelen van 2024 naar 2025 en verder van € 90,75 mln.
- de jaarlijkse herberekening van kapitaallasten, leiden tot een voordeel van € 3,83 mln.
- overige bijstellingen. Dit betreft actualisatie van budgetten, verschuivingen binnen de bestaande begroting, inzet van de post onvoorzien of resultaten voorgaande dienstjaren.

De totale mutaties van de lasten per programma sluiten direct aan bij de financiële tabellen in de programma's bij de derde W-vraag "Wat mag het kosten". In dit financieel kader lichten wij de verschillende rubrieken nader toe.

Begrotingsprogramma	Budgetvraag regulier	Budgetvraag SPUK/EU	Inzet decentralisatie-uitkeringen	Meerjarige fasering	kapitaallasten	Overige bijstellingen	Totale mutatie lasten
1 Perspectief voor het landelijk gebied	1.475	3.848		-63.377	0	2.906	-55.147
2 Samen leven en bestaanszekerheid				-789			-789
3 Werken aan de toekomstbestendige economie	1.978			935		-21.231	-18.318
4 Nieuwe energie en leefmilieu	1.399	30	91	-3.807		-853	-3.140
5 Leefbare steden en dorpen		147	63	-2.500		-2.044	-4.334
6 Cultuur en erfgoed voor iedereen	734			-8.903			-8.169
7 Een bereikbaar en toegankelijk Limburg		2.115	23.277	-6.544	-3.819	-12.551	2.478
8 Provincie midden in de samenleving				-3.593	6		-3.587
9 Financiën en overhead	1.375		15	-2.175	-12	-5.008	-5.804
Totaal	6.960	6.139	23.447	-90.752	-3.825	-38.780	-96.811

Budgetvraag 2024 reguliere uitvoering € 6,96 mln.

Voor het budgetrecht van uw Staten is de inzet van nieuwe middelen van belang. Onderstaande tabel laat per programma zien waar wij voorstellen om nieuwe of aanvullende middelen in te zetten om het door uw Staten vastgestelde beleid uit te kunnen voeren. In de regel zetten wij hier onze programmareserves voor in. Deze vindt u terug in de kolom dekking. PR staat voor programmareserve. Het kunnen echter ook andere bestemmingsreserves zijn, die worden ingezet voor het betreffende doel. Aanvullend hierop wordt op basis van nieuwe ontwikkelingen, soms onvoorzien, soms onvermijdbaar, een andere dekkingsbron voorgesteld door uw college. Dit kan betrekking hebben op nagekomen kosten uit het verleden, het noodzakelijk aanpassen van structurele budgetten of autonome ontwikkelingen. In de tabel ziet u ook het

betreffende beleidsproductnummer waar de budgetvraag betrekking op heeft. In de betreffende programma's en producten is ook de inhoudelijk toelichting opgenomen onder de variabele Geld.

Het totaal aan benodigde budgetruimte 2024 bedraagt € 6,96 mln. De meerjarige consequenties zijn vertaald in de Programmabegroting 2025.

€ x
1.00
0

Voorstellen aanvullende reguliere middelen	Dekking	Product	Begroting	Meerjarenraming			
				2024	2025	2026	2027
Programma 1 Perspectief voor het landelijk gebied							
GS 13-8-2024 Uitvoering plan bodemvitaliteit	PR water en bodem	1.3.3	150	525	440	390	
GS 16-4-2024 Bijdrage Ruimte voor de Maas Oeffelt	Post onvoorzien	1.3.2	270				
GS 20-8-2024 Aanvullende middelen voor natuurprogramma 2024	Post onvoorzien/resultaat vorige dienstjaren	1.1.1.	1.055				
			1.475	525	440	390	
Programma 3 Werken aan de toekomstbestendige economie							
GS 13-8-2024 Dataportaal vrijetijdseconomie Limburg	PR Economie	3.1.1	51				
GS 13-8-2024 Uitwerking Beleidskader Economie, hoofdstukken 3 en 4	PR Economie	3.1.1	537				
GS 13-8-2024 Procesmiddelen MAA	PR Economie	3.1.3	50				
GS 9-7-2024 MKB Zomerevent 2024	PR Economie	3.2.1	35				
GS 21-5-2024 Deelname Expo München 2024	PR Economie	3.2.2	97				
Brightlands- sterker samenspel op een bredere basis	PR Economie	3.2.2	28	114	85		
GS 26-3-2024 Platform voor Limburgs-Waalse samenwerking Stichting Nederlands-Waalse Business Club	Res.knelpunten economisch beleid	3.1.1	40				
GS 2-7-2024 Overbruggingsfinanciering arbeidsmarktprojecten JTF (Coöperatie LEO)	PR Onderwijs en Arbeidsmarkt	3.3.1	509				
GS 19-3-2024 Project Greenport Innovation and Learning Labs (GRILL)	PR Brightlands	3.2.2	609				
Procesmiddelen BCC, BMHC en BSSC	Dividend	3.2.2	7				
GS 7-5-2024 Addendum Convenant 'Voor een veilige ontwikkeling van Chemelot en haar omgeving'	Partners	3.4.1	15	45			
			1.978	159	85		
Programma 4 Nieuwe energie en leefmilieu							
GS 9-7-2024 Opdrachtverlening OD ZL 2024 (dekking tekort 2024)	Begrotingsresultaat	4.2.2	1.220				
GS 13-8-2024 Verhoging bijdrage Wet Hygiëne/Veiligheid Zweminrichtingen	Begrotingsresultaat	4.2.2	26	26	26	26	
GS 8-7-2024 Procesgelden Nationaal Programma Ruimte voor Defensie (NPRD)	Post onvoorzien	4.2.1	29				
GS 11-6-2024 RUD Limburg Noord ondersteuning bij uitvoering Plan van Aanpak Robuuste RUD	Post onvoorzien	4.2.2	124				
			1.399	26	26	26	
Programma 6 Cultuur en erfgoed voor iedereen							
GS 13-8-2024 Monumenten, erfgoed en archeologie	PR Monumenten, erfgoed, archeologie	6.2.1	272				

GS 20-8-2024 Compensatie energiekosten 2024 Limburgse musea	Post onvoorzien	6.1.1	462			
			734			
Programma 9 Financiën en overhead						
Storting in voorziening dubieuze debiteuren	Begrotingsresultaat	9.2.5	1.375			
			1.375			
Totaal concretisering van beleid			6.960	1.420	1.102	832

Budgetvraag 2024 met betrekking tot inzet van specifieke uitkeringen en bijdragen EU € 6,14 mln.

Naast onze reguliere dekkingsbronnen kunnen wij aanvullend beschikken over € 6,14 mln. aan bijdragen van het rijk en de EU. Deze mogen wij onder strikte voorwaarden inzetten voor onze programmadoelstellingen waardoor deze middelen niet vrij inzetbaar zijn voor andere doeleinden.

€ x
1.00
0

Voorstellen leidend aanvullende middelen uit specifieke uitkeringen of bijdragen EU	Dekking	Product	Begroting 2024	Meerjarenraming		
				2025	2026	2027
Programma 1 Perspectief voor het landelijk gebied						
GS 18-6-2024 Inzet SPUK indirecte uitvoeringskosten Regeling Provinciale Maatregelen Landelijk gebied 2024	SPUK	1.1.2	2.633			
SPUK L8 MGA-1: regeling provinciale aankoop veehouderijen nabij natuurgebieden.	SPUK	1.1.2	345	719		
Project All4biodiversity EU Life	EU-middelen	1.1.3	870			
			3.848	719		
Programma 4 Nieuwe energie en leefmilieu						
GS 9-7-2024 Vaststelling uitvoering duurzaamheidsplan 2024-2030	SPUK/binnen begroting	4.1.1	30	35	23	6
			30	35	23	6
Programma 5 Leefbare steden en dorpen						
GS 23-4-2024 SPUKS Bodem en ondergrond	Rijksmiddelen	5.1.4	147			
			147			
Programma 7 Een bereikbaar en toegankelijk Limburg						
GS13-12-2023 SPUK Regionale Aanpak Laadinfrastructuur Zuid	Rijksmiddelen	7.1.1	63			
GS 6-2-2024 SPUK E103 Tijdelijke regeling slim veilig duurzaam 2023-2027	Rijksmiddelen	7.1.1	2.052	188		
			2.115	188		
Totaal concretisering van beleid			6.139	1.884	46	12

Inzet van aanvullende middelen uit het provinciefonds in 2024: € 23,45 mln.

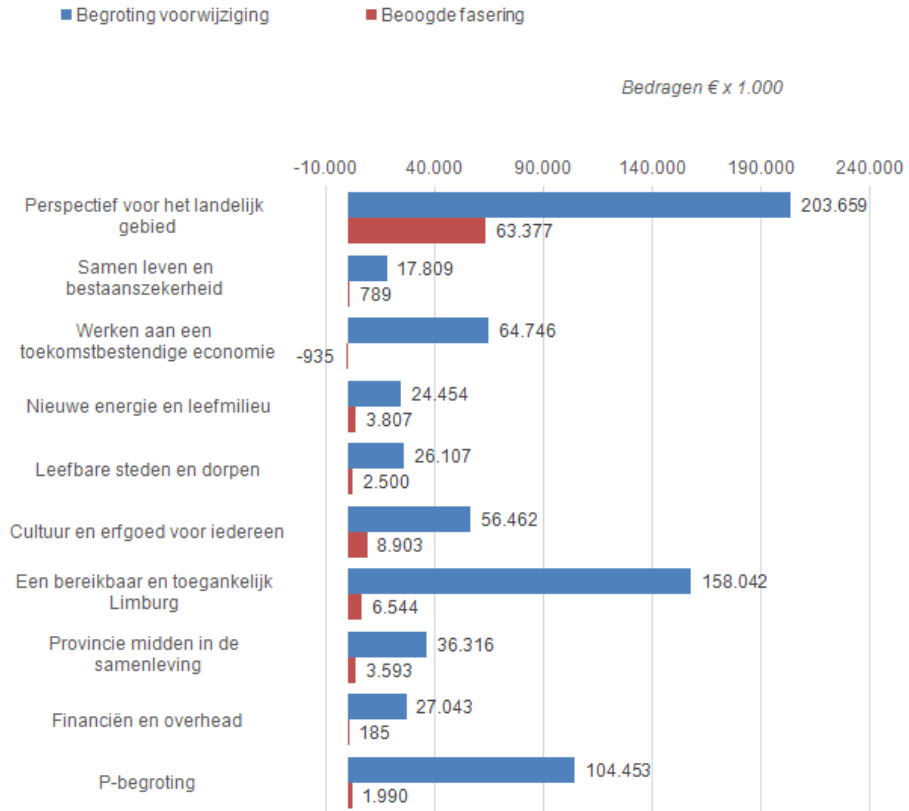
Op basis van de meicirculaire provinciefonds stellen we de ramingen als volgt bij.

€ x
1.000

Voorstellen middelen volgend uit de meicirculaire provinciefonds	Dekking	Product	Begroting 2024	Meerjarenraming		
				2025	2026	2027
Programma 4 Nieuwe energie en leefmilieu						
Maatwerkaanpak vergunningverlening	Decentralisatie-uitkering	4.2.2.	91	452		
			91	452		
Programma 5 Leefbare steden en dorpen						
Inzet Novex middelen	Decentralisatie-uitkering	5.1.4	63			
			63			
Programma 7 Een bereikbaar en toegankelijk Limburg						
Voorkomen tariefstijgingen	Decentralisatie-uitkering	7.2.2.	6.931			
OV aanbod verbeteren en op peil houden	Decentralisatie-uitkering	7.2.2.	6.994			
Herijking vergoeding studenten reisproduct	Decentralisatie-uitkering	7.2.2.	9.353			
			23.277			
Programma 9 Financiën en overhead						
Vergoeding personele kosten uitvoering Lbv en Lbv-plus	Algemene uitkering	9.2.5.	15			
			15			
Totaal concretisering van beleid			23.447	452	0	0

Meerjarige fasering: € 90,75 mln. wordt naar verwachting niet meer besteed in 2024

Een van de maatregelen in het kader van realistisch begroten is een periodieke doorlichting van budgetten en bijsturing indien nodig. Hierbij stond bij de najaarsnota de vraag centraal wat er dit jaar nog naar verwachting besteed gaat worden. Fasering houdt in dat de planning van uitgaven wordt bijgesteld. Dit kan betekenen dat middelen worden doorgeschoven naar volgende jaren of dat middelen van de begroting 2025 en verder naar voren worden gehaald. Fasering betreft een tijdsverschuiving, niet een wijziging in beleidsinhoud. In totaal faseren wij per saldo € 90,75 mln. naar 2025 en verder.

De faseringen hebben twee oorzaken:

- Bij de besteding van met name subsidies zijn wij sterk afhankelijk van de kwaliteit en tijdigheid van de aanvragers.
- Met name bij het programma Perspectief van het Landelijk gebied is er sprake van een te groot planningsoptimisme in financiële zin.

Een specificatie van de faseringen is opgenomen in de Financiële begroting, verder op in deze najaarsnota.

Herberekening van kapitaallasten: een daling in 2024 van € 3,83 mln.

Op basis van een geactualiseerde investeringsplanning en de herberekening van de kapitaallasten dalen de lasten met € 3,83 mln.. Dit kent twee oorzaken.

- In 2023 is er minder aan investeringen weginfra besteed dan oorspronkelijk begroot. Omdat wij het jaar volgend op de investering beginnen af te schrijven is dit effect dus een jaar later merkbaar. Mogelijke onderbesteding in de investeringen in 2024 hebben wij proberen te voorkomen door een actualisatie van de investeringsplanning.
- In 2024 is rekening gehouden met een risico-stelpost. Deze heeft zich niet gematerialiseerd en kan daarmee vrijvallen. Ook is er sprake van vrijval van middelen uit diverse posten.

Overige bijstellingen in de lasten minus € 38,78 mln.

Strategisch perspectief

In onderstaande tabel zijn de overige begrotingsmutaties gepresenteerd die zorgen voor een daling van de lasten. De belangrijkste posten hierin zijn het uit de begroting halen van de specifieke uitkering rondom de inkomstenderving van de Watersnood 2021 van € 18 mln. vanwege het aflopen van de termijn en CEF-middelen Rhombus Works partners ad € 12 mln. wegens juridische kwesties bij de partners.

Voor de rest hebben de wijzigingen binnen de programma's een financieel-technisch karakter, waarbij het over verschuivingen tussen programma's gaat en het dus geen nieuwe budgetvraag betreft. Ook vallen op plekken middelen vrij ten gunste van het resultaat 2024.

€ x
1.000

Overige mutaties binnen de begroting	Aard van de wijziging	Product	Begroting	Meerjarenraming			
				2024	2025	2026	2027
Programma 1 Perspectief voor het landelijk gebied							
Productwijziging doorberekende personeelskosten	Overboeking binnen begroting	1.1.1.	2.943	2.977	2.971	2.961	
Productwijziging doorberekende personeelskosten	Overboeking binnen begroting	1.2.1	-31	-40	-40	-40	
Uitbreiding formatie contractbeheer	Overboeking binnen begroting	1.1.1	-3	-6	-6	-6	
Uitbreiding formatie contractbeheer	Overboeking binnen begroting	1.1.3	-3	-6	-6	-6	
			2.906	2.925	2.918	2.909	
Programma 3 Werken aan de toekomstbestendige economie							
Productwijziging doorberekende personeelskosten	Overboeking binnen begroting	3.1.1	-2.943	-	-	-	
				2.977	2.971	2.961	
Productwijziging doorberekende personeelskosten	Overboeking binnen begroting	3.5.1	31	40	40	40	
Bijstelling budget: middelen vloeien terug naar de programmareserve	bijstelling bestaand budget	3.3.1	-258				
Aanpassing budget SPUK inkomstenderving watersnoodsramp 2021	bijstelling bestaand budget	3.1.2	-18.000				
GS 2-7-2024 Leningaanvraag BB Beesel Vastgoed BV tbv Billy Bird park Drakenrijk	Storting in de risicoreserve SIS	3.1.1	-60				
			-21.231	-	-	-	
				2.937	2.931	2.921	
Programma 4 Nieuwe energie en leefmilieu							
Bijstelling personele raming VTH	overboeking binnen begroting	4.2.2.	-434	-434	-434	-434	
Vrijval van middelen warmtenetten en duurzaamheid	Resultaat	4.1.1	-419				
			-853	-583	-583	-583	
Programma 5 Leefbare steden en dorpen							
GS 17-9-2024 Toevoeging aan risicoreserve i.v.m. kredietophoging Startersleningen	Storting in de risicoreserve SIS	5.1.2	-69				
Actualiseren ramingen leefbaarheidsfonds	Bijstelling bestaand budget	5.1.1	-1.300				
Afrekeningen projecten KLC gemeenten Horst a/d Maas en Landgraaf	Bijstelling bestaand budget	5.1.1	-425				
Bijstelling proces en voorbereidingskosten 2024 Leefbaarheid	Bijstelling bestaand budget	5.1.1	-250				
			-2.044				
Programma 7 Een bereikbaar en toegankelijk Limburg							

GS 29-1-2024 Uitbreiding formatie cluster wegbeheer	Overboeking binnen begroting	7.2.1	-154	-308	-308	-308
Actualiseren budget bodemsanering wegvak N270	Minder aanwending reserve	7.2.1	-200			
CEF-middelen Rhombus Works partners	Partners	7.3.1	-12.197			
			-12.551	-308	-308	-308
Programma 9 Financiën en overhead						
Bijstelling personele raming VTH	Overboeking binnen begroting	9.2.5	434	434	434	434
GS 29-1-2024 Uitbreiding formatie cluster wegbeheer	Overboeking binnen begroting	9.2.5	154	308	308	308
Dekking GS 11-6-2024 RUD Limburg Noord	Dekking post onvoorzien	9.2.6	-124			
Dekking GS 16-4-2024 Bijdrage Ruimte voor de Maas Oeffelt	Dekking post onvoorzien	9.2.6	-270			
Dekking GS 8-7-2024 Procesgeldten Nationaal Programma Ruimte voor Defensie (NPRD)	Dekking post onvoorzien	9.2.6	-29	-86	-69	-17
Correctie fasering Uitvoeringskosten DU Klimaatakkoord	Voorgaand dienstjaar	9.2.5	-58			
Vrijval van middelen uit voorgaande dienstjaren	Resultaat	9.2.5	-4.000			
Dekking GS 20-8-2024 Aanvullende middelen voor natuurprogramma 2024	Dekking post onvoorzien	9.2.6	-378			
Dekking GS 20-8-2024 Aanvullende middelen voor natuurprogramma 2024	Voorgaand dienstjaar	9.2.5	-677			
Dekking GS 9-7-2024 Vaststelling uitvoering duurzaamheidsplan 2024-2030	Overboeking binnen begroting	9.1.1.	-30	-35	-23	-6
Afrekeningen projecten KLC gemeenten Horst a/d Maas en Landgraaf	Voorgaand dienstjaar	9.2.5	425			
Uitbreiding formatie contractbeheer	Overboeking binnen begroting	9.2.5	13	27	27	27
Uitbreiding formatie contractbeheer	Overboeking binnen begroting	9.1.1.	-7	-14	-14	-14
Dekking GS 20-8-2024 Compensatie energiekosten 2024 Limburgse musea	Dekking post onvoorzien	9.2.5	-462			
			-5.008	634	663	732
Totaal overige mutaties			-38.780	-270	-241	-172

Mutaties van de baten en reserves volgen de mutaties in de lasten

Zoals eerder gesteld bewegen de baten en mutaties reserves mee met de lasten in de begroting. Deze aansluiting met de baten is echter geen 100%. Er zijn ook mutaties uit bijvoorbeeld meevallers die effect hebben op het resultaat. Deze lichten we apart toe in de volgende paragraaf.

Verlaging van de baten € 37,30 mln.

Dit betreft een saldo van bedragen die de lasten in onze begroting dekken. Zo stijgt het saldo door het opvoeren van nieuwe of aanvullende bedragen van specifieke uitkeringen. Maar daalt het vanwege faseringen op andere posten. Ook de noodzakelijke bijstellingen rondom bijvoorbeeld de specifieke uitkering rondom de watersnood en het niet doorgaan van een Europese subsidie zorgen voor de daling van de inkomsten en verklaren daarmee op hoofdlijnen de belangrijkste mutaties.

Toevoegingen reserves € 60,84 mln.

- In deze najaarsnota voegen we € 0,12 mln. toe in de risicoreserve SIS. Dit gaat ten koste van de beleidsmiddelen en is gespecificeerd in het overzicht met overige bijstellingen.
- De gefaseerde middelen worden overgeboekt naar 2025 e.v. via de reserves en volgen daarmee de faseringen.
- Ook reserveren wij een deel van het resultaat ad € 16,84 mln. om de restant taakstelling in 2026 en 2027 af te dekken. De oorspronkelijke € 50 mln. was immers over vijf jaar verdeeld in gelijke tranches van € 10 mln.

Minder onttrekkingen reserves € 6,56 mln.

- In deze nota onttrekken we € 1,19 mln. aan programmareserves voor de voorstellen m.b.t. de uitvoering van de beleidskaders;
- De overige onttrekkingen betreffen bijstellingen/faseringen waarbij de dekking van de budgetten meebeweegt.

De daling van het resultaat van € 17,47 mln. naar € 9,59 mln.

In onderstaande tabel zijn de mutaties opgenomen die effect hebben op het begrotingsresultaat en daarmee verklaren waarom in 2024 het begrotingsresultaat daalt van € 17,47 mln. bij de Voorjaarsnota 2024 tot € 9,59 mln. in deze najaarsnota.

€ x 1.000

	Product	Begroting 2024	Meerjarenraming		
			2025	2026	2027
Begrotingsresultaat vóór Najaarsnota 2024					
Begrotingsresultaat Voorjaarsnota 2024		17.473	7.650	6.956	7.925
Mutaties Najaarsnota 2024 met effect op het begrotingsresultaat					
Resultaateffect op baten					
GS 18-6-2024 Dividend Chemelot Participaties BV	3.2.2	750			
Dividend Chemelot Campus Vastgoed CV	3.2.2	418			
Bijstelling legesopbrengsten 2024	4.2.2	-1.000			
Opbrengst erfpachtcanon	5.1.3	1.117	1.117	533	533
Meicirculaire uitkering provinciefonds 2024	9.2.2	2.128			
Bijstelling opbrengst opcenten heffing motorrijtuigbelasting	9.2.1	322			
Herberekening renteopbrengsten beleggingen 2024	9.2.4	93			
		3.828	1.117	533	533
Resultaateffect op de lasten					
Vrijval middelen duurzaamheid	4.1.1	419			
GS 9-7-2024 Opdrachtverlening OD ZL 2024 (dekking tekort 2024)	4.2.2	-1.220			
GS 13-8-2024 Verhoging bijdrage Wet Hygiëne/Veiligheid Zweminrichtingen	4.2.2	-26	-26	-26	-26
Herberekening kapitaallasten 2024	7.2.1	3.359			
Presidium 7-6-2024 Verhoging budget accountantskosten	8.2.1		-37	-37	-37
Storting in voorziening dubieuze debiteuren	9.2.5	-1.375			
Voordelig resultaat voorgaande dienstjaren	9.2.5	4.000			
		5.157	-63	-63	-63
Resultaateffect op reserves					
Reservering Invulling bezuinigingstaakstelling Coalitieakkoord 2023-2027	9.2.5	-16.864			
Effect op het begrotingsresultaat		-7.879	1.054	471	471
Begrotingsresultaat ná Najaarsnota 2024		9.594	8.704	7.427	8.396

Invulling van de taakstelling Coalitieakkoord 2023-2027

De taakstelling bedraagt € 50 mln. en maakt onderdeel uit van het totale financiële dekkingsplan van deze Statenperiode. Ná vaststelling door PS van de Jaarstukken 2023 en de Voorjaarsnota 2024 in juni 2024 resteerde nog een in te vullen bedrag van € 16,86 mln. Wij stellen nu voor om de taakstelling financieel in te vullen, zoals toegelicht in het strategisch perspectief. De wijze van invulling is incidenteel van aard en

bestaat feitelijk uit meevallers en het verwachte voordelige begrotingsresultaat. Het coalitieakkoord 2023-2027 vormt hierbij het uitgangspunt (zie onderstaand citaat p. 99). Wij citeren hieruit:

“Aanvullende financiële ruimte door meevallers wordt op integrale afwegingsmomenten (begroting, voorjaarsnota, najaarsnota, jaarstukken) met instemming PS (resultaat bestemming) met voorrang ingezet voor de in te vullen taakstelling, vervolgens bij voorkeur toegevoegd aan de immunisatiereserve en enkel bij uitzondering ingezet om nieuw/aanvullend beleid te formuleren.”

Verwachtingen rondom het jaarrekeningresultaat 2024

Vooruitlopend op de jaarrekening zijn de budgetten doorgelicht en is de begroting geactualiseerd. Desalniettemin kan het werkelijke jaarrekeningresultaat afwijken, omdat wij nog niet over alle benodigde informatie beschikken. Wij benoemen hier de belangrijkste posten.

Zonder resultaateneffect

- Specifieke uitkeringen die wij nog gaan ontvangen en inzetten;
- Duurzame afwaarderingen van financiële vaste activa. Deze leiden tot extra incidentele kapitaallasten die vervolgens gedekt kunnen worden uit de risicoreserve Financieel instrumentarium Sturing in Samenwerking.

Met resultaateneffect

- De effecten van de decembercirculaire provinciefonds, waarbij meestal aanvullende decentralisatie-uitkeringen worden ontvangen;
- Eventuele extra stortingen of vrijval met betrekking tot de risicoreserve Financieel instrumentarium Sturing in Samenwerking;
- Het treffen van voorzieningen op bijvoorbeeld grondposities die nog niet zijn voorzien;
- Verdere mee- of tegenvallers in de resultaten voorgaande dienstjaren;
- Bruteringsreserve VDL-Nedcar;
- Afhandeling Tram Maastricht Hasselt;
- Het manifesteren van de risico's uit de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing, zoals de concessieverlening en de Maaslijn.

En verder wachten wij verdere maatregelen van het nieuwe Kabinet Schoof I af en wat dit nog gaat betekenen voor 2024. In deze najaarsnota zijn de effecten van de septembercirculaire 2024 nog niet verwerkt, omdat deze op het moment van publicatie van deze nota nog niet bekend/verwerkt zijn.

Naast bovengenoemde effecten bestaat er ten alle tijde het risico op onderbesteding op onze lasten. Ook deze kunnen resultaateneffecten hebben. Wij wijzen echter op de financiële betekenis van deze mogelijke onderbesteding. Deze kunnen weliswaar leiden tot een voordelig resultaat, maar dat wil niet zeggen dat dit vrij besteedbaar is. Veel van deze middelen kunnen betrekking hebben op lopende verplichtingen en zijn daarmee juridisch beklemd.

In algemene zin merken wij op dat bovenstaande effecten in de regel incidenteel van aard zijn en kunnen worden opgevangen dankzij de gunstige financiële positie van de Provincie.

Opvolging financiële sturingsmaatregelen jaarstukken 2023

In de Jaarstukken 2023 hebben wij maatregelen aangekondigd om onderbesteding terug te dringen.

Sturing aan de voorkant

- Wij hebben aangekondigd aan de voorkant strakker te sturen op de programmabudgetten. Er is ingezet op realistisch begroten waarbij meer aandacht is voor een realistische verwachting wanneer middelen besteed gaan worden. Het gevolg is dat in financiële zin deze najaarsnota relatief weinig inzet van programmareserves kent en dat een aanzienlijk deel van de budgetten 2024 wordt gefaseerd.

Sturing tijdens het proces

- Onze interne monitoring is versterkt waarbij niet alleen intern meer sturing plaatsvindt, maar ook in onze voor- en najaarsnota aan uw Staten inzicht wordt gegeven in de tot nu toe gerealiseerde bestedingen en aangegane verplichtingen. Zie het volgende onderdeel "De begroting 2024 in uitvoering";
- Voor wat betreft meerjarige projectsubsidies hebben wij maatregelen getroffen om de informatiestromen tussen Provincie en ontvangers te verbeteren. In het Informerend stuk d.d. 28-8-2024 hebben wij uw Staten via de Controlecommissie geïnformeerd over deze verbetermaatregelen.

Verantwoording

- Vooruitlopend op de jaarstukken waarin we hebben aangekondigd te rapporteren over de voortgang van de maatregelen doen we dit nu al, omdat de eerste resultaten inmiddels zichtbaar zijn.
- In deze najaarsnota is ook expliciet per programma inzicht gegeven in de bestedingen.